

РЕЦЕНЗИЯ

за дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен
„доктор” в научна област: Социални, стопански и правни науки,
професионално направление: 3.3. Политически науки,
научна специалност „Политология“

автор Елица Ненкова Димова

на тема:

“ИНФОРМАЦИОННАТА ПОЛИТИКА НА ЕС В КОНТЕКСТА НА УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ НА ОБЩНОСТТА”

от проф. д-р Борис Филипов Манов

(ЮЗУ „Неофит Рилски”, катедра „Философски и политически
науки”)

Авторката на дисертацията Елица Ненкова Димова е родена на 03.5.1965 г. в гр. София. Висше образование получава в СУ „Св. Кл. Охридски“. Тя е бакалавър по Журналистика и масови комуникации (1995 г.), магистър по История на Византия и балканските народи (1990 г.) и по Европейска интеграция (1996 г.). Завършила е с получаване на сертификат и два квалификационна курса – в Белгия (1988 г.) и САЩ (2004 г.). Има богата професионална биография като журналист и както експерт в редица публични и обществени организации, както и като участник и ръководител в национални и международни проекти. От м. април 2015 г. е докторант на самостоятелна подготовка по Политология, а от 2017 година води упражнения в катедра „Философски и политически науки“ на Югозападния университет. Владее английски и руски език. Член е на

Съюза на българските журналисти и на Асоциацията на завършилите колежа на НАТО.

I. Данни за дисертацията и автореферата.

Дисертацията е в обем от 270 страници като включва увод, 3 глави и заключение. Библиографията съдържа 106 източника - 41 са на кирилица, 65 на латиница. В увода е определен предмета, формулирани целите и задачите на изследването и е очертана неговата актуалност. Обоснована е основната теза, че въпреки привидното отсъствие на пряка връзка между информационната политика и стратегията за устойчиво развитие на ЕС, в дълбочина двете са тясно взаимосвързани, тъй като детерминират способността на Общността да се справя с вътрешните кризи, съпътстващи нейното съществуване в съвременните условия. В следващите три глави са разкрити същността, целите, субектите и принципите на информационната политика на ЕС; през призмата на информационната политика е анализирана концепцията за устойчиво развитие и са очертани възможните пътища за изграждане на информационна политика на основата на целите на хилядолетието за устойчиво развитие; осъществен е „естествен“ преход към изясняване на информационната политика на България като са очертани стъпките, предприети от българското правителство за оформянето на националната информационна политика в рамките на политиката на Съюза в контекста на националната и общностната стратегия за устойчиво развитие.

Авторефератът е от 37 страници, следва изложението в дисертацията и основните моменти в нейното съдържание. В заключението на автореферата са обобщени резултатите на изследването и са формулирани приносите на дисертацията, които коректно представят нейните достижения. Посочени са две публикации по темата на дисертацията.

II. Съдържание и основни моменти в дисертацията.

1. Актуалност на темата.

Дисертацията “Информационната политика на ЕС в контекста на устойчивото развитие на Общността” представлява изследване, което акцентира върху връзката между тази специфична политика и основните цели на Съюза за осигуряване на просперитет чрез поддържане на стабилен икономически темп на всяка страна-членка в дългосрочен план.

Актуалността на темата се определя поради две важни основания: първото е свързано с времевия обхват – края на 20-ти, първите десетилетия на настоящия 21-ви век; второто, се определя от „историчността“ на предмета на дисертацията – изследват се протичащи в нашата съвременност процеси, които не са изследвани в тяхната цялост от политическата наука в България.

2. Основни постижения на дисертацията.

2.1. Основа на изследването, даваща възможност за успешното му провеждане е определянето на неговия фокус, а именно - отношението на информационната политика към темповете на икономическо развитие, както и към гарантиране на устойчивото развитие на ЕС и на България, като член на съюза. Така се създава теоретичната възможност за осъществяването на нов и оригинален подход към осмислянето на информационната политика: тя се разглежда през призмата на различна от обичайните перспективи като информацията се интерпретира като ключов ресурс за развитието на обществото.

2.2. Успешното осъществяване на изследването се основава още на две важни предпоставки. Първата се проявява в стремежа на дисертантката да намери и даде възможно най-богата емирична информация за изследвания проблем, поради което са проучени огромен брой нормативни документи на ЕС, отнасящи се до регулирането на информационната

политика. Втората е свързана с подхода към „емпирията“ в дисертацията, която не само се представя, но като се използват в единство аналитичния и хронологичния подход, тя се подлага на задълбочен анализ и води към иновативни теоретични обобщения и изводи за същността и връзката на информационната политика и устойчивото развитие на ЕС.

2.3. В съдържателен план се очертават следните съществени характеристики на изследването:

а) въпреки неговата многоаспектност – проучени и анализирани са икономически, правни, медийни и геостратегически аспекти на информационната политика на ЕС - то е решено в политологичен план. Така анализът се съсредоточава върху изработването на политика (политики) на субектите на управление на Съюза за устойчиво развитие и за нейното (тяхното), а и за цялостната дейност на ЕС, информационно осигуряване.

б) дисертантката е приложила иновативен подход към интерпретацията на двата основни проблема на изследването – информационната политика и политиката за устойчиво развитие на ЕС. Тя успява да „надскочи“ господстващите в научното, политологичното и публичното пространство „традиционни“ схващания и формулира тезата, че е необходимо ново, „широко“ разбиране за тяхната същност и прояви. В този план информационната политика се разглежда като дейност, която изгражда правната рамка и регламентира информационното общество, в това число телекомуникациите и електронните мрежи, медийния сектор, достъпа до информация за гражданите на ЕС, PR дейностите на европейските институции, а устойчивото развитие е дефинирано не само в тесния смисъл на думата като елемент на екологичната и регионалната политики, но и във възможното по-широко схващане – като принцип на отговорното управление за постигане на социална кохезия.

в) на тази основа Е. Димова досига до, може би, най-важния момент в своята дисертация: интерпретирането на информацията като ключов ресурс за развитието на обществото. Така информационната политика и устойчивото развитие се схващат не като „паралелни“, а като вътрешно взаимосвързани, информационната политика е осмислена като фактор за устойчивото развитие на съвременните общества, а устойчивото развитие се разглежда като възможност ЕС, въпреки центробежните тенденции, да се консолидира вътрешно чрез информационната политика.

2.4. Същностен аспект на дисертацията, имащ както теоретично, така и практическо значение, е осъществяването през призмата на устойчивото развитие на сравнителен анализ на информационните политики на редица държава-членки на Европейския Съюз от Източна и Централна Европа, както и тяхното съпоставяне с постигнатото в този план от България. На основата на анализа Е. Димова показва, че отделните страни са достигнали до различни степени на интеграция по отношение на информационната политика, и че България, по различни причини, включително и от субективен характер, значително изостава в сравнение не само със „старите“, но и с държавите-членки на ЕС от Централна и Източна Европа в изпълнение на решенията за изграждане на обща европейска информационна политика, способстваща за устойчивото развитие на Съюза.

Тук именно, се намира и главният практически аспект на дисертацията, тъй като след очертаването на резултатите и проблемите на информационната политика на България са формулирани някои предложения, които могат да бъдат включени в политически анализи на държавно и местно ниво и да подпомогнат практически решения за нейната промяна и подобрене.

2.5. Освен посочените постижения рецензията съдържа и някои принципни проблеми, а именно:

- в стилистичен план текстът на редица места приема облик на „доклад за извършената работа“ от една или друга „съюзна“ или „правителствена“ служба, което в известна степен снижава неговата научна стойност;

- в съдържателен план от особено значение са два момента:

първи, не е прецизиран предметът на изследването (той е определен като: а/ Предмет на дисертационния труд е информационната политика на ЕС и нейната връзка с устойчивото развитие ..., и б/ Предмет на изследването е също така ролята на институциите на ЕС...), което води до пренасяне на акцента и „прескачане“ от едната посока на анализ към другата и обратно, което предполага и отсъствието на категорични и ясни изводи в отделните части на дисертацията;

вторият важен момент се проявява в теоретичните раздели на дисертацията, където на редица места вместо анализ и изказване на собствено мнение или позиция на авторката е осъществен „преразказ“ или „рефериране“ на големи части от книги – напр. на Кастелс, както и на конкретни документи или действия на ЕК, на ЕП или на парламента и правителството на България.

Смятам, че дисертацията би прибавила към своите достойнства, ако Елица Димова беше направила необходимото за недопускането или отстраняването на посочените пропуски в представения за защита текст.

2.6. Рецензията е изготвена в съответствие със Заповед №1572/04.07.2017 г. на Ректора на ЮЗУ и изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и ВПРАС на ЮЗУ „Неофит Рилски“ и е възложена с решение на членовете на научното жури за провеждане на процедурата по защитата на дисертацията - Протокол №1/10.07.2017 г. .

III. Заключение.

Постигнатите резултати в рецензирания дисертационен труд “Информационната политика на ЕС в контекста на устойчивото развитие на Общността”, дават основание да предложи на уважаемото научно жури да присъди на неговата авторка Елица Ненкова Димова образователната и научната степен „доктор” в научната област: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.3. Политически науки, научна специалност „Политология”.

22.08.2017 г.

Гр. Благоевград

Подпис:

Проф. д-р Борис Манов